

פירלס 2016

PIRLS – Progress in International Reading Literacy Study

מחקר בין-לאומי להערכת אוריינות קריאה
של תלמידי כיתה ד'

מבט ישראלי

פרק 1 – מבוא

הדוח המלא של מחקר פירלס 2016 מפורסם באתר הראמ"ה

פרק 1: מבוא

קריאה היא כלי מרכזי בעיצוב דרכו של הפרט במהלך חייו, ובכלל זה יכולתו להגיע לרווחה כלכלית ולהשתלבות מוצלחת בחברה. במערכת החינוך, קריאה היא מיומנות בסיסית המאפשרת לתלמיד להתמודד בהצלחה עם מגוון תחומי הלימוד בבית-הספר. כישורי קריאה מיטביים נחוצים בכל אחד מתחומי הדעת שנלמדים בבית-הספר, על מנת להבין את חומר הלימוד כהלכה וליישם אותו בתחומים חדשים. נוסף על כך, היכולת לקרוא מסייעת לתלמידים לרכוש ידע הנוגע לחיי היום יום ולחברה בכלל ובכך להשיג את יעדיהם האישיים והחברתיים. זאת ועוד: המפגש עם מילים חדשות וביטויים חדשים מעשיר את אוצר המילים ואת הכישורים השפתיים של התלמידים, ובהמשך מוביל גם לקידום של מיומנויות חשיבה ויצירתיות. בכיתה ד' מתרחש שינוי של ממש בהתפתחות של יכולת הקריאה: רוב התלמידים סיימו את שלב הלמידה של הקריאה ומתחילים להשתמש בקריאה לשם למידה.

Progress in International Reading Literacy Study – PIRLS [להלן "פירלס"] – הוא מחקר בתחום החינוך שנועד להשוות בין הישגי תלמידים בקריאה בבתי-ספר במדינות שונות לאורך זמן. המחקר נערך על ידי הארגון הבין-לאומי להערכת הישגים בחינוך (International Association for the Evaluation of Educational Achievement, ובקיצור IEA). מאז מחזור המחקר הראשון, בשנת 2001, המחקר נערך במחזוריות של אחת לחמש שנים בקרב תלמידי כיתות ד' במדינות שונות ברחבי העולם.

ארגון IEA מפתח את כלי ההערכה במחקר פירלס על מנת שישמשו להערכה של השגת יעדים חינוכיים בכל מדינה ויאפשרו לעקוב אחר מגמות של שינוי בהישגי התלמידים בקריאה. המחקר מבוסס על מערכת של מבחנים ושאלונים, ובאמצעותם נאסף מידע מהימן על רמת הידע של התלמידים בקריאה וכן נאספים נתוני רקע שעשויים להסבירה. באמצעות כלי ההערכה הללו מופקים מדדים חינוכיים המשמשים לניטור נקודות שוני ודמיון בין תלמידים במדינות שונות ובין מגזרים וקבוצות שונות בתוך מדינות. מטרתו המרכזית של המחקר היא לספק למדינות המשתתפות מידע שיוכל להביא לידי שיפור ההוראה והלמידה בתחום הקריאה, זאת באמצעות הערכה של מידת שליטתם של התלמידים במיומנויות של הבנת הנקרא, כפי שנקבעו במסגרת מושגית בין-לאומית משותפת ומוסכמת שפותחה בעבור המחקר. עד וכולל מחזור המחקר שהתקיים בשנת 2011 המסגרת המושגית של המחקר התמקדה בהערכת קריאה של צורות טקסט מסורתיות, קרי המחקר נשען על טקסטים מידעיים וספרותיים בחוברות מבחן מודפסות. במחזור המחקר הנוכחי, הורחב המחקר ב-14 מדינות ובכללן מדינת ישראל, והתלמידים במדינות אלו השתתפו בשני מבחנים: פירלס, שבדק את מיומנויות הקריאה מחוברות מבחן מודפסות, ואי-פירלס (ePIRLS) שבדק את מיומנויות הקריאה בסביבה ממוחשבת המדמה את סביבת האינטרנט. אי-פירלס פותח כמענה לחשיפה הרבה של התלמידים לצורות טקסט מגוונות בעולם הדיגיטלי, לעלייה החדה בהיקף המידע הזמין והנגיש באינטרנט, ולהפיכת האינטרנט למקור מידע מרכזי ולסביבת למידה בפני עצמה. שינוי זה מחייב הקנייה שיטתית של המיומנויות הנדרשות לקריאה בסביבה ממוחשבת, המכונות לעיתים מיומנויות קריאה דיגיטליות, ולצד זאת גם פיתוח כלי הערכה מותאמים. מבחן אי-פירלס מתבסס על המחשב ומתמקד במטרת הקריאה לשם השגת מידע ושימוש בו (להבדיל מקריאה לשם הנאה), והוא נועד להעריך את יכולתם של תלמידים בכיתה ד' להשתמש באינטרנט בהקשר בית-ספרי.

נוסף על מעקב אחר שינויים בהישגים, מחקר פירלס עוקב גם אחר שינויים במדיניות של מערכת החינוך, בתכניות הלימודים ובדרכי היישום של ההוראה, וזאת באמצעות שאלונים המועברים למורים, למנהל בית-הספר, לתלמידים עצמם ולהוריהם. המידע שנאסף נועד להבהיר טוב יותר את תמונת ההישגים בקריאה ולסייע בהסבר השונות בהישגים הלימודיים ובפירוש השינויים שחלים בהם, על סמך מאפייני רקע של התלמידים ומאפיינים הנוגעים לבית-הספר ולסביבה הלימודית.

מאז מחזור המחקר הראשון בשנת 2001 ועד למחזור המחקר הנוכחי בשנת 2016 השתתפה ישראל בקביעות בכל ארבעת מחזורי המחקר (קרי במחזורים: 2001, 2006, 2011 ו-2016). כך,

בידי ישראל הצטבר מידע השוואתי, מנקודת מבט בין-לאומית, על מגמת הישגים של תלמידי כיתה ד' בישראל בקריאה וכן מידע על ההקשרים שבהם נלמד תחום הדעת שפת אם לאורך עשור ומחצה. בדוח זה יוצגו נתוני מחקר פירלס 2016 במבט בין-לאומי ובמבט פנים-ישראלי, ויבחנו אף לאור הישגי העבר. כמו כן, יוצגו נתוני אי-פירלס, שנערך לראשונה ב-2016, גם הם במבט בין-לאומי ובמבט פנים-ישראלי.

1.1 מדוע חשוב להשתתף במחקר?

השתתפות במחקר מאפשרת לקבל נתונים בני השוואה בין מדינות שונות על מושגים ותהליכים בקריאה בקרב תלמידי כיתות ד'. במחקר פירלס המבחנים מקיפים בהרחבה את מטרות הקריאה ואת מיומנויות הקריאה הנמדדות. בד בבד השאלונים מאפשרים גם ללמוד על עמדות התלמידים כלפי הלימודים והסביבה הלימודית ועל הקשר בין עמדות אלו להישגים בקריאה, ולחקור את הקשר שבין הישגים ובין משתני רקע שונים.

תוצאות המחקר מספקות מידע מהימן על מערכת החינוך בישראל מנקודת מבט בין-לאומית, ויש בכך ערך מוסף מעבר לביצוע מחקרים לאומיים רחבי היקף כדוגמת המיצ"ב או משוב ארצי בתחום דעת נבחר.¹ מידע על הוראת הקריאה בישראל בהשוואה למערכות חינוך אחרות בעולם יכול לסייע, בין היתר, לקבוע אמות מידה להוראת הקריאה בישראל שיהיו בהלימה לסטנדרטים בין-לאומיים. בזכות המחזוריות של המחקרים (תוך שמירה על כיוול סולם הציונים ממחקר אחד למשנהו), ההשתתפות במחזורי המחקר לאורך זמן מאפשרת לעמוד על מגמות של שינוי בהישגים לאורך השנים ולהעריך משתנים מרכזיים כגון יישומן של תכניות הלימודים והתפוקות של מערכת החינוך לאור מדיניות הקצאת המשאבים. מידע על אודות הבדלי מדיניות בין מערכות חינוך במדינות שונות עשוי להאיר היבטים חשובים הנוגעים למקורם של הבדלים אלו, וללמד על מודלים מוצלחים של חינוך במדינות אחרות.

מנקודת מבט פנים-ישראלית, המחקר מאפשר להשוות בין הישגי הקבוצות השונות במערכת החינוך במדינה. הישגי התלמידים בישראל נותחו (ויוצגו להלן) בפילוח לפי מגזרי שפה (תלמידים בבתי-ספר דוברי עברית ותלמידים בבתי-ספר דוברי ערבית) ולפי תת-קבוצות אחרות (על פי סוג פיקוח, רקע חברתי-כלכלי, מגדר ועוד). מחקר פירלס מהווה למעשה הזדמנות יחידה בחינוך היסודי להשוות בין תלמידים משני מגזרי השפה מבחינת מיומנויות הקריאה בשפת אם באמצעות אותם כלי הערכה. להבדיל, במבחני המיצ"ב בשפת אם לדוגמא, מדובר על שני מבחנים שונים, שכל אחד מהם מותאם לתוכנית לימודים אחרת, והם מכילים לסולמות שונים, ועל כן אינם בני השוואה. כמו כן, בחינת השינויים לאורך זמן והשוואה במבט פנים-ישראלי ובמבט בין-לאומי מסייעות לעמוד על נקודות החוזק והחולשה של מערכת החינוך בישראל, ועשויות לתרום לקידום הוראת הקריאה ומיומנויות היסוד בשפת אם בישראל במקומות, במגזרים ובהיבטים שבהם הדבר נחוץ במיוחד, קרי קביעת אמות מידה לשוויון הזדמנויות בין הקבוצות השונות במדינה. זאת ועוד, אי-פירלס הוא מסגרת ההיבחנות היחידה להערכה רחבת היקף של מיומנויות הקריאה בסביבה ממוחשבת בקרב תלמידי היסוד בישראל. על כן, תוצאותיו שופכות אור משמעותי על אודות שליטת התלמידים, כשבמוקד המחקר תלמידי כיתה ד', במיומנויות קריאה מרכזיות בעולם המודרני.

¹ למשל, המשוב הארצי בגאוגרפיה 2014. מידע נוסף עליו נמצא באתר ראמ"ה: http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Rama/MivchanimArtzyim/Mashov_Geo_2013.htm

וגם המחקר המדגמי לבחינת הישגים בעברית כשפה שנייה לכיתות ו' בבתי-ספר דוברי ערבית. מידע עליו נמצא באתר ראמ"ה:

http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Rama/MivchanimArtzyim/Ivrit_Safa_2.htm

1.2 מי עורך את המחקר?

ארגון ה-IEA – גוף המתמחה במחקר חינוכי בין-לאומי המורכב מחוקרי חינוך במוסדות אקדמיים וברשויות ממשלתיות במדינות שונות בעולם – הוא שמופקד על קביעת מדיניות ההערכה, מוביל את פיתוח הקווים המנחים והמסגרת המושגית, ואחראי על הגדרת סדרי העדיפויות במחקר פירלס. לשם כך הארגון נעזר במומחיותם המשותפת של בני-סמכא מכל העולם. הארגון מוכר, בין היתר, בזכות היותו מופקד על מחקר Trends in International Mathematics and Science Study- TIMSS (להלן "טימס").² מושבו של הוועד המנהל של ה-IEA הוא באמסטרדם, הולנד. מחקר פירלס מנוהל בפועל בידי מרכז המחקר הבין-לאומי לטימס ולפירלס שמקום מושבו בבוסטון קולג', ארצות הברית (Trends in International Mathematics and Science Study Center at Boston College). תכנון מחקר וארגונו, ניהול המידע, ועיבודו הסטטיסטי של המידע שנאסף במחקר פירלס הם באחריות המרכז לעיבוד נתונים, ה-DPC (Data Processing Centre) שמושבו בהמבורג, גרמניה. ה-DPC נעזר ברשות הקנדית Statistics Canada – גוף המתמחה בסטטיסטיקה ובניתוחים סטטיסטיים ומשמש במחקר הנוכחי גוף מיעץ ומפקח על פעולות הדגימה במחקר. תאגיד הגופים המנהלים את מחקר פירלס ומוציאים אותו לפועל בעולם ייקרא להלן "מארגני פירלס" או "מרכז המחקר הבין-לאומי".

כל מדינה מְמָנה נציג מטעמה – מתאם מחקר לאומי (NRC, National Research Coordinator) המופקד על ניהול המחקר וביצועו במדינה שהוא מייצג, על פי הנחיות מפורטות ממארגני פירלס ובתיאום מלא עם. הפעילות במדינה המשתתפת במחקר כוללת אחריות על תרגום המבחן מאנגלית לשפות המדינה והתאמתו מבחינה תרבותית, ארגון של העברת המבחן בבתי-הספר ואיסוף הנתונים, בדיקת המבחנים וטיוב הנתונים, ועוד. השתתפותה של ישראל במחקר מתואמת ומנוהלת מאז מחזור מחקר 2011 על ידי ראמ"ה (רשות ארצית למדידה והערכה בחינוך), המשמשת למעשה מתאם מחקר לאומי ומשתתפת בוועד המנהל של ה-IEA בקביעת מדיניות המחקר.

מרכז המחקר הבין-לאומי קובע מגוון סטנדרטים ופעולות שונות של בקרת איכות כדי להבטיח את איכותם של חומרי המבחן ושל הליכי העברתו במדינות השונות, בהם סטנדרטים הנוגעים להליך התרגום, להליך הדגימה, לתנאי ההיבחנות, לאופן בדיקת המבחנים, ועוד. המרכז הבין-לאומי עוקב אחר הליכים אלו, בודק אותם ומבצע חלק מן הפעולות בעצמו (כגון דגימת בתי-הספר והתלמידים המשתתפים במחקר). כל השלבים האלה יפורטו בפרק 3. כל אלה תורמים למהימנות ולתוקף הגבוהים של תוצאות מחקר פירלס, ומבטיחים כי התוצאות במדינות שונות יהיו בנות השוואה.

1.3 מי משתתף במחקר?

1.3.1 המדינות המשתתפות

הרכב המדינות המשתתפות במחקר פירלס משתנה במעט ממחזור מחקר אחד למשנהו. במחזור המחקר הראשון, שהיה כאמור בשנת 2001, השתתפו 34 מדינות. בשנת 2006 נערך מחזור המחקר השני בהשתתפות 39 מדינות. המחזור השלישי של המחקר נערך בשנת 2011 והשתתפו בו 45 מדינות. במחזור הנוכחי של המחקר השתתפו 50 מדינות.³ מחקר אי-פירלס נערך כאמור לראשונה ב-2016 והשתתפו בו 14 מדינות. לא רק כמות המדינות שהשתתפו בכל מבחן שונה, אלא

² TIMSS הוא מחקר חינוך בין-לאומי מקיף המעריך ידע ומיומנויות בתחומי המדעים והמתמטיקה בקרב תלמידי כיתות ד' ו-ח' ברחבי העולם. להרחבה על מחקרי החינוך מטעם ארגון ה-IEA, ראו: <https://timssandpirls.bc.edu/index.html>

³ נתונים אלו מבוססים על מאגר הנתונים הבין-לאומי של המחקר, ממנו הושמטו נתוניהן של מספר מדינות (כגון כוויית ב-2001 וב-2006) או מחוזות (כגון 5 מחוזות קנדה ב-2006), לאחר פרסום הדוחות הבין-לאומיים, ובהתאם להחלטת ארגון ה-IEA האחראי למחקר.

גם הרכבן: שיעורן של מדינות החברות ב-OECD (מדינות מפותחות, שלרוב חזקות מבחינה כלכלית) ומדינות מזרח אסיה גבוה יותר במבחן אי-פירלס מאשר במבחן פירלס.⁴

בלוח 1.1 מוצגת המדינות שהשתתפו במחזור מחקר 2016 והשתתפות כל אחת מהן במחזורי המחקר הקודמים מאז שנת 2001.

יודגש כי הלוח מקיף רק את המדינות שהשתתפו ב-2016, אך מטבע הדברים, לא כל המדינות שהשתתפו בעבר השתתפו גם ב-2016. כמו כן, מצוינות המדינות שהשתתפו במקביל גם באי-פירלס (השתתפות בפירלס היא תנאי מקדים להשתתפות באי-פירלס). מלבד מדינות רשאיות להשתתף במחקרים גם רשויות חינוכיות של מדינות שהן חלק ממדינה פדרלית רחבה יותר, אך שיש להן 'עצמאות חינוכית' במידה זו או אחרת (כגון מדינה בארצות הברית, מחוז/מדינה בקנדה או באוסטרליה, עיר בירה וכיוצא בזה). בכל אחת מהמדינות או הרשויות החינוכיות הבוחרות להיכלל במחקר משתתפים כ-4,000 תלמידי כיתות ד' הלומדים בכ-150-200 בתי-ספר, המייצגים את האוכלוסייה הרלוונטית למחקר.

במחקר פירלס 2016 השתתפו כ-288,000 תלמידי כיתות ד' מ-50 מדינות ברחבי העולם. מלבד מדינות אלו נכללו במחקר פירלס גם תשע רשויות חינוכיות מחוזיות עצמאיות, ובנוסף בשתי מדינות שהשתתפו תלמידים בשכבת כיתה נוספת.⁵ בנוסף, באי-פירלס 2016 השתתפו כ-74,000 מתלמידי כיתות ד' שהשתתפו במחקר פירלס מ-14 מדינות ברחבי העולם.⁶ מלבדן, נכללו באי-פירלס גם שתי רשויות חינוכיות עצמאיות.

1.3.2 ההשתתפות של ישראל

ישראל כאמור משתתפת במחקר פירלס מאז היווסדו, זה ארבעה מחזורי מחקר (2001, 2006, 2011 ו-2016) לאורך 16 שנים ברציפות, ואף הצטרפה למחזור אי-פירלס הראשון. ב-2016 השתתפו במחקר כ-4,000 תלמידי כיתות ד' בכ-160 בתי-ספר, המהווים מדגם ארצי מייצג של כלל התלמידים המשתתפים לבתי-ספר דוברי עברית ולבתי-ספר דוברי ערבית, בפיקוח הממלכתי ובפיקוח הממלכתי-דתי. לצדם השתתפו בו גם מנהלי בתי-ספר שנדגמו להשתתף במחקר, המורים המלמדים שפה בכיתות שהשתתפו במחקר, וכן הוריהם של התלמידים שהשתתפו במחקרים.

מרכז המחקר בישראל מודה לכל המשתתפים ולכל העושים במלאכה (אנשי קשר בבתי-הספר, מנהלים, ועוד), שסייעו בהשלמת המחקר על הצד הטוב ביותר.⁷

⁴ על כן, הסקה הנשענת על השוואת מיקום היחסי במדרג המדינות בשני המבחנים איננה תקפה, וכך גם השוואה הנשענת על מיקום יחסי בין מחזורי מחקר שונים.

⁵ הרשויות החינוכיות שהשתתפו במחקר פירלס 2016: בואנוס איירס, ארגנטינה; המחוזות אונטריו וקוויבק, קנדה; העיר מוסקבה, רוסיה; אנדלוסיה והעיר מדריד, ספרד; אבו-דאבי ודובאי מאיחוד האמירויות הערביות (הללו השתתפו גם באי-פירלס); וכן תלמידי כיתות ה' בבתי-ספר בהם שפת ההוראה היא אנגלית, אפריקנית או שפת הזולו מהרפובליקה של דרום אפריקה. בשתי מדינות נבחנו תלמידים משתי שכבות כיתה שונות: בנורבגיה נכללו במחקר תלמידי כיתות ה' (כדי שיהיו ברי השוואה למדינות פינלנד ושבדיה) ונוסף להם השתתפו גם תלמידי כיתות ד' (וזאת בכדי ללמוד על מגמות לאורך שנים בשכבת כיתה ד'). בדומה לכך, בדנמרק לצד תלמידי כיתות ד' שנכללו במחקר פירלס, השתתפו בנפרד גם תלמידי כיתות ג'. נתונין של כל תשע הרשויות החינוכיות ושתי שכבות הכיתה הנוספות (בנורבגיה ובדנמרק) מוצגים בדוח פירלס הבין-לאומי בטבלאות נפרדות, ואף אינם נכללים בעיבוד הנתונים המוצג בדוח זה.

⁶ כפי שיפורט בפרק 3, בישראל החלק הארי של התלמידים השתתפו בשני המבחנים פירלס ואי-פירלס, וכך גם במרבית יתר המדינות המשתתפות.

⁷ המרכז מודה גם למשתתפים במחקר החלוץ - כאלף תלמידים, מוריהם, מנהליהם והוריהם.

לוח 1.1: המדינות שהשתתפו במחקר פירלס ובאי-פירלס 2016 והשתתפותן במחזורי מחקר קודמים (לפי סדר א"ב)

ePIRLS	PIRLS				המדינות המשתתפות
	2016	2011	2006	2001	
	✓	✓	✓		אוסטריה
	✓	✓			אוסטרליה
	✓	✓			אזרבייג'ן
✓	✓	✓			איחוד האמירויות
✓	✓	✓	✓	✓	איטליה
	✓	✓	✓	✓	איראן
✓	✓	✓	✓	✓	אירלנד
	✓	✓	✓	✓	אנגליה [#]
✓	✓	✓	✓	✓	ארצות הברית
	✓	✓	✓	✓	בולגריה
	✓				בחרין
	✓		✓		בלגיה (פלמית)
	✓	✓	✓		בלגיה (צרפתית)
✓	✓	✓	✓		גאורגיה
	✓	✓	✓	✓	גרמניה
✓	✓	✓	✓		דנמרק
	✓		✓		דרום אפריקה
	✓	✓	✓	✓	הולנד
	✓	✓	✓	✓	הונג קונג
	✓	✓	✓	✓	הונגריה
✓	✓	✓	✓		טאיוואן
	✓	✓	✓		טרינידד וטובגו
✓	✓	✓	✓	✓	ישראל
	✓				כווית
	✓		✓	✓	לטביה
	✓	✓	✓	✓	ליטא
	✓	✓			מלטה [#]
	✓				מצרים
	✓				מקאו (סין)
	✓	✓	✓	✓	מרקו
✓	✓	✓	✓	✓	נורבגיה [#]
	✓	✓	✓	✓	ניו-זילנד [#]
✓	✓	✓	✓	✓	סינגפור
✓	✓	✓	✓	✓	סלובניה
	✓	✓	✓	✓	סלובקיה
	✓	✓	✓		ספרד
	✓	✓			עומאן
	✓	✓			ערב הסעודית
	✓	✓	✓		פולין
✓	✓	✓			פורטוגל
	✓	✓			פינלנד
	✓				צ'ילה
	✓	✓		✓	צ'כיה
	✓	✓			צפון אירלנד
	✓	✓	✓	✓	צרפת
	✓				קזחסטן
	✓	✓	✓		קטאר
✓	✓	✓			קנדה
	✓	✓	✓	✓	רוסיה
✓	✓	✓	✓	✓	שבדיה [#]

[#] בשנת 2016, היבחנות בדרגת כיתה ה'. באנגליה, מלטה וניו-זילנד הדבר נעשה בהתאם למדיניות הארגון הבין-לאומי שנועדה להבטיח שהגיל הממוצע של התלמידים המשתתפים בכל מדינה יהיה לפחות 9.5 שנים בעת הבחינה.

1.3.3 מבנה הדוח

מחקר פירלס 2016 ותוצאותיו יוצגו בפרקים הבאים:

- ◆ **פרק 1** (הנוכחי) – מבוא ובו מידע כללי על המחקר ועל המשתתפים בהם, לרבות ישראל.
- ◆ **פרק 2** – המסגרות המושגיות במחקר פירלס 2016 ותכניות הלימודים בישראל בשפת אם ובתי-ספר יסודיים. בפרק מוצגות סוגות הטקסטים ומיומנויות הקריאה הנבדקות. כמו כן, נסקרות תכניות הלימודים להוראת שפה עברית ולהוראת שפה ערבית לבית-הספר היסודי, בעיקר בהקשר של מיומנויות הקריאה שתכניות אלו מטפחות.
- ◆ **פרק 3** – שיטת המחקר. בפרק מפורטים כלי ההערכה במחקר פירלס (המבחנים והשאלונים) וכן הליכי הביצוע של המחקר בישראל, החל משלבי ההתארגנות לקראתם, ובכללם הכנת חומרי ההערכה; עריכת מחקרי החלוץ ועריכת המחקרים העיקריים, כולל תיאור של הדגימה, שיעורי ההשתתפות, הליך איסוף הנתונים, בדיקת המבחנים ועיבוד הנתונים.
- ◆ **פרק 4** – ההישגים בקריאה של טקסטים מודפסים במחקר פירלס 2016 (מבחן פירלס). בפרק מתוארים בהרחבה הישגיהם של תלמידי ישראל בקריאה במבט בין-לאומי ובמבט פנים-ישראלי, תוך התייחסות למגמות השינוי שחלו בהישגים לאורך השנים. הממצאים כוללים פילוח לפי מגזר שפה (בתי-ספר דוברי עברית ובתי-ספר דוברי ערבית), לפי מגדר, לפי רקע חברתי-כלכלי, ולפי סוג פיקוח (בבתי-ספר דוברי עברית).
- ◆ **פרק 5** – ההישגים בקריאה בסביבה ממוחשבת במחקר פירלס 2016 (מבחן אי-פירלס). בפרק מתוארים בהרחבה הישגיהם של תלמידי ישראל בקריאה במבט בין-לאומי ובמבט פנים-ישראלי. הממצאים כוללים פילוח לפי מגזר שפה (בתי-ספר דוברי עברית ובתי-ספר דוברי ערבית), לפי מגדר, לפי רקע חברתי-כלכלי, ולפי סוג פיקוח (בבתי-ספר דוברי עברית).
- ◆ **פרק 6** – עמדות התלמידים כלפי קריאה וכלפי קריאה בסביבה ממוחשבת, והקשר בין עמדות התלמידים לבין הישגיהם במבחנים השונים.
- ◆ **פרק 7** – המורים לשפת אם. בפרק יוצגו מאפייני הכשרת המורים העוסקים בהוראת מיומנויות שפת אם טרם התפקיד (השכלה פורמלית, תחומי לימוד) ותוך כדי תפקיד (הפיתוח המקצועי של המורים והוותק שלהם), עמדותיהם ותפיסותיהם כלפי הוראת השפה והקשר בין ובין הישגי תלמידיהם.
- ◆ **פרק 8** – העמדות של הורי התלמידים שהשתתפו במחקרים בנוגע לקריאה ולקריאה בסביבה ממוחשבת. בפרק יוצגו היבטים הנוגעים לסביבה הביתית, חינוך בגיל הרך וכן תפיסות ההורים ועמדותיהם כלפי קריאה (שלהם ושל ילדיהם) בבית ובכלל, והקשר של הללו להישגי התלמידים.

פרקים אלו יוצגו במבט בין-לאומי ובמבט פנים-ישראלי.